

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Jo. Merci, Här President. Nee, net fir e Fait personnel, mee fir ze ënnersträichen, dass jo eng Enquêtëkommissioun haut an och muer net dofir ass, fir d'Missioun vun der Justiz ze iwwerhuelen. Do si mer eis alleguer eens.

A mer sinn eis och eens doriwwer, dass eng Commission d'enquête net eng Chambre de mise en accusation fir d'Regierung ass a wäert sinn. Mir huelen déi Commission d'enquête ganz eescht a mer wëllen net fir näischt d'Konditiounen, fir eng Commission d'enquête anzusetzen, erliichteren, mat am Hannerkapp, dass dat Instrument à bon escient soll agesat ginn.

Ech freeë mech awer, dass grad déi zwou Sensibilitäten, hei riets an do lénks, déi eigentlech am iwwerzeegste géint déi nei Verfassung oder d'Verfassungsrevisioun plädéiert hunn, haut d'Meenung ausgedréckt hunn, dass déi Verfassungsrevisiounen net séier genuch kënne kommen. Merci. D'verfassungsdroend Majoritéit schéngt also den Owend méi grouss ginn ze sinn.

Merçi.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Di Bartolomeo. Wann den Här Kartheiser dat Wuert „Verfassung“ héiert, da mellst dee sech zu Wuert.

(Hilarité)

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Dir hutt ganz Recht, Här President.

(Interruption)

Ech wollt eigentlech net an dës Debatt intervenéieren, well ech mengen, dass d'Kolleege vun alle véier Oppositionsparteie – fir eis den Här Keup – déi wichteg Punkten alleguer gemaach hunn. An ech ka just, wat eis ugeet, selbstverständlech eis voll Ënnerstëtzung fir eng Enquêtëkommissioun hei ausdrécken.

Wat awer d'Verfassung ugeet, do wëll ech nach eng Kéier rappelléieren, dass mir eis ni verschloss hu géint punktuell Verfassungsännerungen, wéi mer et zum Beispill beim Ombudsman hätte kënne maachen, wéi mer et bei der Enquêtëkommissioun hätte kënne maachen, dass mer emol näischt hu géint méi eng grouss Verfassungsännerung, wann déi dem Referendum géif virgeluecht ginn, wéi Der et versprach hutt! Also, ech wëll elo net, dass hei eppes esou duergestallt gëtt, wéi et net ass.

(Interruptions)

Une voix | O!

M. Fernand Kartheiser (ADR) | Mir sinn absolutt op fir punktuell Verfassungsännerungen. Mir hunn der scho vill ënnerstëtzt an eiser Geschicht.

Awer et sinn nämlech hei zwou Diskussiounen, Här Mars Di Bartolomeo, déi Dir selwer... déi zweet hutt Der selwer ugeschwat. Déi eng ass iwwert d'Transparenz vun der Regierung – Dossier Super-DrecksKëscht –, an dat anert ass, dass Der Äert Walversprieche verroden hutt. Dir hutt eis et selwer haut den Owend rappeléiert.

Ech soen Iech Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Kartheiser.

M. Mars Di Bartolomeo (LSAP) | Nee, Här Kartheiser. Dir sidd just iwwer Är eege Féiss gefall.

(Interruptions)

M. Fernand Etgen, Président | Här Di... Dann ass och d'Madamm Nathalie Oberweis ugesprach ginn.

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Jo. Et deet mer leed. Also, anscheinend wëllt den Här Mars Di Bartolomeo méi laang hei mat eis heibleiwen. Dofir kann ech dann och elo dorobber reagéieren.

(Brouhaha)

Et ass net esou, wéi wa mir géint ...

M. Fernand Etgen, Président | Hei, wannechgelift, méi roueg!

Mme Nathalie Oberweis (déi Lénk) | Mir sinn net géint d'Verfassung. Mir hunn eis abstenéiert, well mer eng besser Versioun hunn. Dat ass den éischte Punkt. Jo, mir sinn net dergéint.

An dat anert ass déi Enquêtën... Et ass jo net, wéi wa mir hei eng Enquêtëkommissioun géife froe fir all klengen Dénge. Dir hutt dat elo e bëssen esou uklänge gelooss, wéi wa mir déi géifen instrumentaliséiere fir all klengen Dénge.

Ech mengen, hei geet et wierklech... eng Enquêtëkommissioun ass do, souwäit ech weess, fir Uleiesse vun nationalem Interessi, an et schéngt mer awer esou: Wann ech dat haut richteg eraushéieren hunn, da geet et hei ëm esou grouss Montanten an esou grouss Froen, dass dat doten awer wierklech, mengen ech, derwäert ass.

Villmools merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Oberweis.

M. Sven Clement (Piraten) | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Da kéime mer elo zur Ofstëmmung iwwert d'Resolutioun.

Vote sur la résolution 1

D'Ofstëmmen fänkt un. Mir maachen elo de Vote par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

Dës Resolutioun ass bei 29 Jo-Stëmmen géint 31 Nee-Stëmmen ofgeleent.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher (par M. Jean-Marie Halsdorf), Félix Eischen, Paul Galles, Léon Gloden (par M. Jean-Paul Schaaf), Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel (par Mme Octavie Modert), Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo (par M. Serge Wilmes), Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar (par Mme Martine Hansen), Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Marc Lies) ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Ont voté non : MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff (par M. Gusty Graas), Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana (par M. Yves Cruchten), Mmes Tess Burton (par Mme Simone Asselborn-Bintz), Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo, Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova, M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary (par Mme Djuna Bernard), M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill.

6. 1973 – Projet de loi autorisant le Gouvernement à participer au financement des travaux nécessaires à l'extension de la station d'épuration de Luxembourg-Beggen

Mir kommen elo zum Projet de loi 1973 iwwert d'Finanzéierung vun den Erweiterungsarbechte vun der Kläranlag zu Beggen. D'Riedezäit ass nom Basismodell

festgeluecht. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Aly Kaes, den Här Gusty Graas, den Här Carlo Weber, den Här Fred Keup, d'Madamm Myriam Cecchetti an den Här Marc Goergen. D'Wuert huet elo den Här Rapporteur vun dësem Projet de loi, den honorabelen Här François Benoy. Här Benoy, Dir hutt d'Wuert.

(Brouhaha)

Rapport de la Commission de l'Environnement, du Climat, de l'Énergie et de l'Aménagement du territoire

M. François Benoy (déi gréng), rapporteur | Villmools merci, Här President. Ech froe mech, firwat esou vill Leit erauslafen, well, wësst Der, et geet elo ëm nach méi en décke Montant wéi virdrun ...

(Hilarité)

... an e ganz wichtige Projet!

Mme Lydie Polfer (DP) | Awer op alle Fall! Op alle Fall!

(Brouhaha)

M. François Benoy (déi gréng), rapporteur | Merci, Madamm Polfer. Här President, Dir Damm an Hären, ech hunn d'Éier, Iech elo de Gesetzesprojet 1973 ze presentéieren, woumat mer der Regierung d'Erlabnis ginn, fir dass d'Stad Lëtzebuerg zu Beggen hir Kläranlag kann ausbauen an dass mer do de Kofinanzement dervu maachen ëm 118 Milliounen Euro.

An dat ass immens wichtig, well eis Waasserleef ëmmer méi ënner Drock stinn an a kengem gudden Zoustand sinn. Dofir gëtt et eng Rei Grënn: Nährstoffantrëg a Pestiziden aus der Landwirtschaft, mee och ëmmer méi Micropolluante wéi Medikamenteréckstänn, Mikroplastiken oder Pestiziden, déi an eise Gewässer ze fanne sinn.

(Brouhaha)

Une voix | Sch!

M. François Benoy (déi gréng), rapporteur | Madamm Modert, wat hunn ech gesot, wat Iech net passt?

(Interruptions)

M. Fernand Etgen, Président | Loosst Iech net stéieren, Här Benoy. Fuert roueg weider.

M. François Benoy (déi gréng), rapporteur | Bon, keng Äntwert op alle Fall vun der Madamm Modert op meng Fro.

Fléissgewässer sinn essenziell Ökosystemer, ...

(Brouhaha)

... mee wa mir si weider wëlle schützen an hiren Zoustand wëlle verbessern, dann ass en héichwäertegen Traitement vun eise Schmutzwässer, wéi mir et mat dësem Gesetzesprojet maachen, immens wichtig.

(M. Mars Di Bartolomeo prend la présidence.)

D'Beggene Kläranlag traitéiert d'Schmutzwaasser vun der Stad Lëtzebuerg, vun de Gemenge Stroossen, Bartreng, Leideleng, vun der Uertschaft Riedgen an der Gemeng Recken op der Mess, an och en Deel vun der Uertschaft Findel.

Mat der Extensioun gëtt d'Capacitéit verduebelt. Vun engem Awunnergläichwäert vun 210.000 gi mer op 450.000. An dee brauche mer, well mer jo net nëmmen d'Ofwaasser vun de Leit, déi an der Stad wunnen, mussen traitéieren, mee och vun allegueren deene ville Leit, déi gären an onser Stad schaffe respektiv sech do ophalen.

Nieft der Erweiterung vun der Klärcapacitéit gëtt och d'Qualitéit verbessert duerch d'Afféierung vun enger véierter Klärstuf, déi d'Micropolluanten erausfiltert.

Dat heescht: Medikamenter, cheemesch Substanzen, Kontrastmüttelen aus der Medezinn, Pestiziden an esou weider.

Et gouf beim Projet och Wäert drop geluecht, de Flächeverbrauch am Grëff ze halen, sech an d'Landschaft ze integréieren an esou effizient wéi méiglech ze sinn.

Fir d'éischt gëtt d'Betriebsgebaai, dann de Faultuerm, dann d'maschinell Schlammvirentwässerung, d'Virklärung, d'sequenziell biolgesch Rengegung, d'Technikgebaai a schliesslech déi véiert Klärstuf gebaut. D'Aarbechten dauere vun 2023 bis 2031, also knapp zéng Joer.

D'Käschte vum Devis aus dem Joer 2020 belafe sech op 295 Milliounen Euro, wouvun de Staat 50 % vun der Mise en conformité vun den neien Normen an den Ausbau vun dem Awunnergläichwäert vu 450.000 iwwerhëlt, deemno 96 Milliounen Euro. Derbäi komme 75 % vun der véierter Klärstuf, deemno 22 Milliounen. Dovunner muss een awer 12 Milliounen Euro ofzéien, déi d'Stad grad schonn exekutiert a wou d'staatlech Hëllef ongefërdert gëtt. A soumat komme mer dann opgeronnt op 106 Milliounen Euro.

A sengem Avis réit de Staatsrot, dem aktuelle Bauindex Rechnung ze droen. Dat huet d'Kommissioun och esou iwwerholl an dofir lande mer da beim Projet bei 118 Milliounen Euro.

D'Gesetz gouf den 8. Mäerz vun der Ëmweltministersch deposéiert. Den 1. Juni hu mer an der Kommissioun de Projet an d'Avisen duergéheoll an ech gouf als Rapporteur genannt. Mäi Rapport gouf d'lescht Woch ugeholl an nodeems ech de schrëftleche Rapport scho verfaasst hat, koom och nach – dat ass eng Informatioun un Iech – den Avis vun der Handelskummer eran an och si begrëssen de Projet.

Här President, Dir Dammen an Hären, den Ausbau vun der Beggenger Kläranlag, der gréisster Kläranlag, mat dem gréissten Anzuchsgebit am Land, ass en immens wichtege Projet, fir d'Waasserqualitéit an also de Schutz vun onser Ëmwelt ze garantéieren, an dofir ginn ech och mat grousser Freed den Accord vun der grénger Fraktioun a soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci och. An dann huet d'Wuert den Här Aly Kaes.

Mme Octavie Modert (CSV) | Däerf ech? Här President.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Jo?

Mme Octavie Modert (CSV) | Däerf ech eng Fro stellen un de Minister?

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Un de Rapporteur?

Mme Octavie Modert (CSV) | Jo.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Am Zesammenhang mat der Kläranlag?

Mme Octavie Modert (CSV) | Jo.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Jo. En ass zwar schonn net méi do.

M. François Benoy (déi gréng), rapporteur | Ech kann awer gäre kommen.

(Brouhaha)

Mme Octavie Modert (CSV) | Dir hätt mech jo vläicht kënne kucken, Här President.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Wat gelift?

Mme Octavie Modert (CSV) | Dir hätt mech jo vläicht misse kucken, Här President.

Une voix | En ass den éischte Riedner.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Ma en ass erëm do. Dir dierft elo.

Mme Octavie Modert (CSV) | Merci, Här President. Ech wollt froen, fir eng Fro ze stellen un de Rapporteur, dee säi Rapport jo an aller Objektivitéit mécht, ob hien net weess, datt d'Pestizide längst net nëmmen an der Landwirtschaft gebraucht ginn, well e virdru gesot huet, an der Kläranlag géife sech Pestiziden aus der Landwirtschaft befannen.

Merci.

M. François Benoy (déi gréng), rapporteur | Madamm Modert, dann hutt Der mer net richtig nogelauschtert, ...

Mme Octavie Modert (CSV) | Dach!

M. François Benoy (déi gréng), rapporteur | ... well ech hunn dat ... Ech liesen Iech vir ...

Mme Octavie Modert (CSV) | Dach, dach, Dir hat dat esou formuléiert, Här Benoy.

M. François Benoy (déi gréng), rapporteur | Madamm Modert, ech liesen Iech ganz exakt vir, wat ech gesot hunn: „wichtig, ...

(Brouhaha)

Ech hunn Iech gesot, dass dat heiten e wichtege Projet ass: „wichtig, well eis Waasserleef ëmmer méi ënner Drock stinn an a kengem gudden Zoustand sinn“. „Eis Waasserleef“, hunn ech gesot. An dat huet e puer Grënn: „Närstoffantrëg a Pestiziden aus der Landwirtschaft“.

Mme Octavie Modert (CSV) | Maja.

M. François Benoy (déi gréng), rapporteur | Dat ass net onbedéngt e kausalen Zesammenhang tëscht der Kläranlag an dem Ofwaasser. Mee dat hunn ech och net gesot: „mee och ëmmer méi Micropolluante wéi Medikamenteréckstänn, Mikroplastiken oder Pestiziden, déi an eise Gewässer ze fanne sinn“. Ech weess scho ganz genau den Ënnerschied tëscht Antrëg, déi aus der Landwirtschaft sinn, an Antrëg, déi aus dem Ofwaasser kommen, Madamm Modert.

Mme Octavie Modert (CSV) | Jo, mee Dir sot et awer net ëmmer esou.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Merci dem Rapporteur. A merci och der Madamm Modert.

Mme Octavie Modert (CSV) | Dir maacht ëmmer Pestiziden aus der Landwirtschaft.

M. Mars Di Bartolomeo, Président de séance | Si schéng sech eens ze sinn, dass net d'Landwirtschaft aleng schëlleg ass. Voilà. Dat schéngt sech also in Wohlgefallen opzeléisen.

An dofir loosse ech elo dem Här Aly Kaes d'Wuert, deen dat warscheinlech och wäert bestätegen.

Discussion générale

M. Aly Kaes (CSV) | Merci, Här President, fir d'Wuert. Ben, effektiv, mir hunn den Owend zu spéider Stonn nach e ganz, ganz wichtege Projet, do ass guer keen Zweifel. Wa mer wëllen eis Flëss a Baachen an dësem Land an dee beschtméiglechen Zoustand bréngen, jo, da muss mer alles maachen, fir datt dat soll Realitéit ginn. Mir hu sécher an der Vergaangenheet, an deene leschte Joren, an enger ganzer Rei Regioune vill, vill verbessert. Mir hunn awer nach e gewëssenen Nohuelbedarf. An duerfir ass et ganz wichtig, wéi gesot, datt déi Beggenger Kläranlag, déi manifestement iwwerlaascht ass mat deenen 210.000

Awunnergläichwäerter, déi elo maximal do kënnen traitéiert ginn, op 450.000 Awunnergläichwäerter erweidert gëtt.

Jidderee weess awer, datt, wann esou eng substaanzuell Erweiderung geschitt, een da quasi vum Bau vun enger neier Kläranlag schwätze kann. Dat ass nämlech d'Realitéit, wann een e bësse Bescheid iwwert d'Kläranlage weess, dann ass dat einfach esou. Dat gëtt zwar gesot, well déi Awunnergläichwäerter, déi do sinn, ginn a sech net méi kofinanzéiert vum Staat. An duerfir gëtt a sech virun allem d'Erweiderung kofinanzéiert. Dat ass eebe sou. Ben, dat ass net onbedéngt gutt, awer et ass eebe sou, wéi et fonctionéiert.

Ech wëll awer och net weider dodrop agoen. Ech wëll mer erlabe, dem Här Benoy villmools Merci ze soen fir säi schrëftlechen a mündlechen Rapport. An ech wëll ganz kloer soen, datt d'CSV dee Projet hei ganz sécher stëmme wäert, well et e ganz wichtege, wéi scho gesot, e ganz wichtege Projet ass.

Ech wëll awer op zwou Saachen agoen. Ech wëll nach eng Käier erklären, datt dat, wéi de Staat de Moment de Kofinanzement mécht, am ländlechen Raum einfach, jo, net méi finanziell ze droen ass. Déi Gemengen, déi am ländlechen Raum sinn, kënnen dat net méi droen. An ech wëll dat unhand vun engem Beispill maachen: Wann ech elo ëmrechnen, d'Kläranlag zu Beggen, dat sinn eng 670 bis maximal 700 Euro pro Awunnergläichwäert. Dann ass souguer schonn déi véiert Rengegungsstuf dran.

Wann ech awer aner Kläranlage kucken, vill méi klenger natierlech wéi déi Beggenger, déi zu Nuechtmanscht zum Beispill: 250 Awunnergläichwäerter, e sensibelt Gebitt, matten an der Natur; jo, da kascht do en Awunnergläichwäert 5.000 Euro, dat ass eng Realitéit. Just d'Kläranlag! Ech kommen do drop. Wann ech Nengse kucken, kascht se 8.570 Euro den Awunnergläichwäert. Ech kéint och esou virufieren. Donkels: 6.700 Euro, a sou weider. A wann ech dann natierlech op d'Bleesbréck ginn, déi gréisst Kläranlag, déi de SIDEN betreit, do sinn et – deemnächst oder elo schonn – 130.000 Awunnergläichwäerter, da geet dat massiv erof op ënner 1.000 Euro.

Et gesäit een also ganz kloer, datt, wa vill Awunnergläichwäerter op enger Plaz zesummelafen, da geet dat manifestement erof.

Dat ass awer an engem ländlechen Raum net méiglech, aus villen Ursaachen. Eng vun den Haaptursaachen – an dat ass eng richtig Ursaach –, firwat net méi grouss Kläranlage gebaut ginn, ass, fir datt dat Ofwaasser, wat duerno an d'Baache leeft, an der Proportionalitéit net eng schlecht Situatioun vun där respektiver Baach mécht. Ech mengen, dat ass ganz wichtig. An duerfir kënnen déi Kläranlage gegebenefalls net méi grouss sinn, well soss einfach den Debit, deen an der Baach ass, an den Debit vum Ofwaasser a sech net an engem gudde Verhältnis sinn.

Ech mengen, duerfir muss mer wierklech – an ech hoffen do op eis nei Ministesch, obwuel jo do schonn Efforte gemaach ginn, ech wëll dat direkt erwänen an ech sinn iwwerzeegt, datt d'Madamm Ministesch dat och wäert soen – vill méi maachen, well soss ass et fir déi Gemengen net méi ze stemmen. Wa mir vu 50 % oder 75 % schwätzen, da schwätze mir vun engem Plaffong vu Subventionnement a wa mer et dann an der Realitéit kucken, da si mer wäit ënner 50 % vun de reale Käschten, besonnesch och nach, wann ee weess, wéi d'Käschten evoluéieren.

Eng aner Saach ass déi ...

(Interruption par la présidence)

... an dann, dat nach ganz kuerz, dat ass a sech déi, datt déi véiert Rengegungsstuf net iwwerall Sënn

mécht, well a klengen, ganz klengen Anlagen ass se bal net ze bezuelen a se fonctionéiert och technesch net optimal. Dat heescht, et muss een eng bestëmmt Gréisst vu Kläranlag hunn, fir déi véiert Rengegungsstuf anzesetzen.

Dat ass natierlech zu Beggen de Fall, dat ass op der Blesbréck de Fall, dat ass op villen anere Plazen de Fall, mee dat ass awer och erëm eng Kéier am ländleche Raum net de Fall.

(M. Fernand Etgen reprend la présidence.)

Duerfir ass et gutt – ech wëll dat ganz kloer soen –, datt awer am Waasserwirtschaftsamt en Ëmdenke geschitt ass, datt do, wou et ze verhënneren ass, ganz kleng Kläranlagen a sech net méi propagéiert ginn, mee datt versicht gëtt, déi mat anere Kläranlagen zesummenzeleeën, do wou och eng Baach ass, déi dat verdréit. An dann ass et, mengen ech, och méiglech, an der Zukunft iergendwann déi véiert Rengegungsstuf anzesetzen an domadder Medikamenteréckstänn, Pestiziden an all dat, wat den Här Benoy schonn opgezielt huet, wat ech elo net nach eng Kéier wëll opzielen, a sech ze eliminéieren.

(Interruption par la présidence)

An deem Sënn halen ech op, well ech si jo schonn iwwer meng Zäit. Ech géif awer nach e bësse virufueren. Ech hätt nach ...

Une voix | Mir léinen Iech e puer Minutten.

M. Aly Kaes (CSV) | ... sou munches ze soen, mee ech maachen dat dann ...

(Hilarité)

Dir braucht Iech net opzereegen, Här Di Bartolomeo, ech halen direkt op. Ech soen och villmools Merci fir d'Nolauschteren an natierlech nach eng Kéier: Mir stëmmen dese Projet mat.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Kaes. An den nächste Riedner steet scho prett, an dat ass den honorabelen Här Gusty Graas.

M. Gusty Graas (DP) | En ass schonn do. Merci, Här President. Et ass jo en oppent Geheimnis – a meng Virriedner hunn dat jo och ënnerstrach –, datt d'Qualitéit vun eise Gewässer hei zu Lëtzebuerg alles anescht wéi optimal ass, an dat huet sech an deene leschte Joerzénge net enorm verbessert.

Ech mengen, wa mer dat e bësse kucken, mir hunn u sech hei zu Lëtzebuerg keen Iwwerflächegewässer, bei deem ee ka soen: Prädikat „ganz gutt“. Mir hunn 23 % vun de Gewässer, déi an engem schlechte bis ganz schlechten Zoustand sinn, a wa mer nëmmen de cheemesche Parameter géifen huelen, dann hu mer iwwerhaupt kee Gewässer hei zu Lëtzebuerg, wat an der Rei ass. An de Fëschbestand, dee jo en exzellente Bioindikator ass, gëtt dat am beschten hier. Wann een d'Artenvielfalt hält, dann ass déi extreem geréng ginn an deene leschte Joerzénge, esoudatt ouni Zweifel nach enorm Efforten musse gemaach ginn.

Ech mengen, d'Ursaache si bekannt, virdrun ass de Rapportier schonn drop agaangen: sief dat Wuessstum, sief dat ongekläert Ofwässer vun Haushalter oder vu Betriber, sief et d'Notze vu Pestiziden. Ech muss elo oppassen, wat ech soen, net datt d'Madamm Modert elo hei erëm nervös gëtt, mee dat ass awer hiert gutt Recht.

(Hilarité)

Mme Octavie Modert (CSV) | Wann Dir dat richtig sot, Här Graas, dann ...

M. Gusty Graas (DP) | Jo, duerfir soen ech léiwer näischt. Ech si vläicht net fachmännesch genuch, da soen ech léiwer näischt ...

Mme Octavie Modert (CSV) | Et ass och ... Dont acte.

M. Gusty Graas (DP) | Bon, da si mer natierlech awer och ganz séier beim Projet vun haut. Dat ass en extreem importente Projet. Dat ass méi wéi eng Verduebelung vun der Kläranlag vu Beggen. Dat huet natierlech seng Ursaach an dat ass engersäits de Wuessstum vun der Stad Lëtzebuerg. Madamm Buergermeeschter, ech mengen, Dir sidd elo bal op 130.000 Awunner.

Mme Lydie Polfer (DP) | Mir sinn driwwer!

M. Gusty Graas (DP) | Dir sidd schonn driwwer! An dann hu mer Gemenge wéi Bartreng, wéi Stroossen, wéi Leideleng, déi jo och net méi kleng gi sinn an déi och an Zukunft nach wäerte wuessen, soudatt et u sech eng Selbstverständlechkeet ass, datt d'Kläranlag Beggen huet hei missen onbedéngt ugepasst ginn.

Dat hei ass awer e ganz interessante Projet, well et och eng Rei Nouveautéiten gëtt, an ech kommen natierlech direkt op déi wichtegst Nouveautéit ze schwätzen. Dat ass déi véiert Klärstuf. Dat ass jo u sech dann awer en Novum, kann ee soen, datt mer endlech och hei zu Lëtzebuerg op dee Wee ginn.

Et ass nu leider eng Tatsaach, datt mer extreem vill Medikamenteréckstänn an eise Gewässer hunn. Et gëtt geschätzt, datt dat plus ou moins 3.000 verschiddener sinn. Mir hu Problemer mat PCPen. Dat sinn déi „personal care products“ wéi Shampoing, Seef a sou weider, wou mir jo och alleguer derzou bäidroen, datt där sou vill wéi méiglech an eis Gewässer kommen, an dowéinst ass déi véiert Stuf also méi wéi wichteg. Ënner anerem sinn et och Kontrastmëttel, zum Beispill vun de Radiologien, déi jo entre-temps och ëmmer méi an den Ofwässer festgestallt ginn, an dann natierlech awer och Mikrofaseren aus der Kleeung.

D'Schwäizer hunn eis jo do scho viru Jore virgemaach, wéi een am Fong déi véiert Klärstuf kann amenagéieren, dowéinst ass et och gutt, datt mer elo op dee Wee ginn.

Eng zweet wichteg Neierung ass natierlech de sougenannten „SBR-System“, deen ech och elo hei net wëll verdéiwen. Et ass am Fong geholl eng méi vertikal Notzung vum Waasser, wat dann eeben duerch d'Biologie soll dann och dee Moment gerengegt ginn.

Natierlech – an et ass och virdrun hei schonn ugeschnidde ginn – musse mer och oppassen, datt de Vorfluter net iwwerméisseg mat dem gekläerten Ofwaasser belascht gëtt. Ech sinn do, wéi gesot, och kee Spezialist, mee fir e Laie klénkt dat awer e bësse speziell, datt eng Kläranlag e Vorfluter – an deem Fall ass dat d'Uelzecht – am Endeffekt nach méi ka belaschten.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, wa mer iwwert d'Kläranlag hei schwätzen, da si mer natierlech och ganz séier beim Klärschlamm, an do hu mer natierlech enorm Problemer hei zu Lëtzebuerg. Mir wëssen dat schonn zënter Joren. Ech wëll dat och elo net hei verdéiwen. Ech mengen, do lafe jo och déi néideg Etüden. D'Madamm Minister huet jo do och schonn eng Rei Erklärungen an der leschter Kommissiounssitzung ginn, mee et ass enorm wichteg, datt mer eis deem Problem esou séier wéi méiglech unhuelen, well d'Exploitanten vun der Kläranlag Begge wäerten domadder och direkt elo konfrontéiert ginn.

Duerfir ass et och gutt, datt hei eng Dréchnungsanlag gebaut gëtt. Ech mengen, et soll een iwwerhaupt kucken, datt déi gréisser Kläranlage sollen op de Wee goen, fir Dréchnungsanlagen ze bauen, wat de Problem dann awer vläicht deelweis minimiséiere kann.

Ech wëll dann och nach op den Artikel 3 hiweisen, deen am Fong geholl d'Marchés-publics-Gesetz extra wéinst der Kläranlag Beggen ofännert, well dee Projet jo iwwer zéng Joer erausgeet. Ech mengen, dat ass awer eng Saach, déi mir mat Sécherheet och wäerten ënnerstëtzen.

Erlaab mir och zum Schluss dann awer nach, eng Remark méi allgemenger Natur ze maachen. Dat geet e bëssen an d'Richtung vum Här Kaes. Mir hunn natierlech den Taux de participation vum Staat an de leschte Jore progressiv erofgesat. Dat hat och seng Ursaachen: Ech mengen, mir waren an de Joren 2013 bis 2014 an enger finanzieller Situatioun hei zu Lëtzebuerg, déi eebe méi ugespaant war. Dunn ass dee sougenannten Zukunftspak jo zréckbehalde ginn an ënner anerem ass och déi heite Moossnam geholl ginn.

Ech mengen awer, de Punkt ass komm, wou mer eeschthaf mussen erëm eng Kéier driwwer diskutéieren, ob déi Tauxen net erëm mussen no uewen adaptéiert ginn, well et ass jo eng Rei vu Lokalpolitiker hei an déi wëssen dat vläicht, datt den Asaz, d'Sensibilitéit, fir nei Kläranlagen ze bause respektiv fir Kläranlagen auszebauen, manner grouss ginn ass déi lescht Joren, well et eeben u finanzielle Mëttel feelt.

A wat musse mer maachen? Mir mussen dat op den Ennpräis vum Waasser inputéieren an da wësse mer jo awer och, wat dat erëm dobausse bedeit, well jo d'Waasser, obwuel ... dat soen ech elo mol hei, ech weess, datt ass net onbedéngt politesch ganz flott, wat ech elo hei soen, mee ech sinn nach wie vor der Meinung, datt d'Waasser hei zu Lëtzebuerg awer bëlleg ass fir dat, wat ee geliwwert kritt. Ech weess, datt dobaussen aner Leit anerer Meinung sinn, dat ass awer och hiert gutt Recht. Et ass mer och egal.

(Hilarité)

Mee ech mengen awer, ...

M. Sven Clement (Piraten) | Mir hu keng Inflatoun am Moment!

M. Gusty Graas (DP) | ... mir solle wierklech déi Diskussioun, Madamm Minister, nach féieren, fir eeben och hei awer elo emol eng Kéier erëm un déi Tauxe fréckelen ze goen, net no ënnen, mee no uewen, well mir hunn nach ganz grouss Retarden hei zu Lëtzebuerg um Niveau vum Kläranlagebau. Dofir brauch ee kee Spezialist ze sinn, do brauch een nëmmen e bësse laansch d'Gewässer ze trëppelen, da gesäit een, wat lass ass, an do kritt een heiansdo Tréinen an d'Aen, wann ee gesäit, wat sech ronderëm d'Baachen an d'Flëss ofspillt. Dowéinst, wéi gesot, ass dee Projet hei extreem gutt. Et ass eng Fortféierung vun där Politik, mee si muss nach eng zousätzlech Dynamik kréien, a selbstverständlech bréngen ech och d'Zoustëmmung vun der DP.

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Graas. Dir hutt manner iwwerzu wéi den Här Kaes an domadder géif ech d'Wuert weiderginn un den honorabelen Här Carlo Weber.

M. Carlo Weber (LSAP) | Här President, léif Kollegeginnen a Kollegegen, ech gouf elo siwemol gewarnt, ech dierft net iwwerzéien. Merci dem Rapportier François Benoy fir déi ausféierlech Rapporten. Am Walprogramm vun der LSAP stoung 2018, d'Kläranlage misste virun ausgebaut ginn. Nëmmen esou kënne mer dem Wuessstum vun der Gesellschaft Rechnung droen, am Aklang mat proppere Gewässer an der Natur.

En anere Punkt am Programm war och, datt d'Kläranlage staatlech misste gefërdert ginn. Ech denken hei och un eng zousätzlech véiert Rengegungsstuf. Esou kënne schiedlech Réckstänn vu Medikamenter, Pestiziden an och Mikroplastik aus dem Ofwaasser gefiltert ginn.

D'Investitiounen an d'Kläranlage waren a sinn och dowéinst esou wichteg, well an dësem Beräich laang Zäit net genuch geschitt ass. Ech erënneren hei un d'Strofen a Milliounenhéicht, déi Lëtzebuerg bis 2018 un d'EU huet musse bezuelen, well d'Ofwaasserriichten net respektéiert goufen.

D'Kläranlag vu Lëtzebuerg-Beggen ass haut déi gréisst am Land. Mat dësem Gesetzesprojet gëtt d'Capacitéit méi wéi verdoubelt, an duerch déi zousätzlech véiert Rengegungsstuf gëtt d'Effikassitéit verbessert: Alles wichteg Elementer, déi zur Verbesserung vun eise Waasserqualitéite bäidroen. D'LSAP gëtt heizou natierlech den Accord.

Här President, meng Iwwerleeunge ginn an d'Rich-tung vu menge Virgänger, souwuel vum Aly wéi vum Gusty: D'Präsideierecht an de Mangel un Aarbechtskräfte wäerten dëse Projet, grad wéi vill aner Projeten elo dobaussen, negativ begleeden. An de Gemenge gouf déi lescht Jore vill an de Waasserberäich investéiert. Et bleiwen eigentlech Chantieren, déi ni ofgeschloss ginn.

Bei der Kläranlag Lëtzebuerg-Begge schwätze mer vun enger véierter Stuf, mee vill, ganz vill Gemengen hei am Land kënne sech deen Invest net leeschten. D'Planunge ginn elo an d'Längt gezunn an d'Budgete gi gestreckt.

Dat geet elo leider op d'Käschte vum Waasserschutz. All Joer, wärenddeem viru Pestiziden, Mikroplastik a Réckstänn vu Medikamenter an eis Gewässer lafen, ass e verluerent Joer fir Mënsch, Déier an Natur.

Ech ka mech erënneren, viru 15 Joer, déi Zäit, wéi ech am Schafferot war an der Gemeng Wëntger, hu mer vun 90 % Subside beim Bau vu Kläranlage geschwat. Saitdeem, wéi meng Virgänger et gesot hunn, sinn d'Subside schrëttweis bis op 50 %, deelweis manner, erofgaangen. Zu deem Moment sollt den Drock op d'Gemengen erhéicht ginn, fir d'Gemengen ze fuerderen, d'Projete schnellstméiglech ëmzesetzen, fir vun deem erhéichte Prozentsaz ze profitéieren.

Elo si mer an enger ganz anerer Situatioun. Fir datt mir elo net zum Stillstand kommen, och duerch déi aktuell finanziell Situatioun, wier et wichteg, am Waasserfong d'Héicht vun de Subsiden nach eemol ze iwwerdenken. Dëse Gedanke wëll ech eiser Madamm Ministesch mat op de Wee ginn.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Carlo Weber (LSAP) | D'Waasser spillt ëmmer méi eng wichteg Roll dobaussen. Héich Temperaturen an Dréchenheet, déi mer soss am August erlieft hunn, begleeden d'Aktualitéit elo ewell Mëtt Juni. Dat ass net normal! Deemno ass de Staat hei gefuerdert, Verantwortung ze iwwerhuelen.

Ech soen Iech villmools Merci fir d'Nolauschteren.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Weber. An da geet d'Wuert un den honorabelen Här Fred Keup.

M. Fred Keup (ADR) | Merci, Här President. Ech probéieren dann, nach daitlech méi schnell hei fäerdeg ze ginn.

Ech wëll dem Rapporteur Merci soe fir de Rapport, an natierlech stëmme mir dat heiten och mat. Ech wëll och hei dat begrëssen, wat déi Leit viru mer gesot

hunn, meng Virriedner. A mir kënne eis do natierlech bal allem oder allem uschlëssen.

Vläicht zwou Iwwerleeunge nach: Dat eent, dat ass effektiv déi mam Klärschlamm, mat deem mer am Moment de Problem hunn. Bon, et gëtt awer eng Firma, net wäit vun Dikrech ewech, déi huet e Konzept, fir dat ze benotzen, wou et vläicht Méiglechkeete gëtt. Ech wëll awer elo net weider drop agoen.

An dat anert, dat ass einfach eng Iwwerleeung, déi een awer trotzdeem kann hunn, wann een d'Zuele gesäit, op jiddwer Fall déi Leit, déi vläicht esou al si wéi ech oder nach méi al. Wann een awer bedenkt, 450.000 Équivalents-habitants fir d'Gemeng Lëtzebuerg, dat ass jo awer enorm. Ech mengen, et ass nach net esou laang hier, do hate mer am Land knapps 400.000 Awunner.

(Interruption)

Natierlech sinn hei och ... et si jo net nëmme d'Awunner, déi op d'Toilette ginn. Et sinn och d'Fron-talieren an d'Touristen. Mee ech mengen, dat weist awer, wéi staark de Wuesstum ass a wéi staark mer de Bevëlkerungswuesstum nach erwaarden a wéi deier, ...

(Interruptions)

... wéi deier en och wäert ginn an Zukunft.

Merci.

M. Fernand Etgen, Président | Merci villmools, Här Keup. An nächst Riednerin ass déi ...

Mme Lydie Polfer (DP) | Här President, ...

M. Fernand Etgen, Président | ... honorabel Madamm Myriam Cecchetti.

Mme Lydie Polfer (DP) | Här President, dierf ech just dem Här Keup awer eppes soen? Ech mengen, en hat dem Här Benoy net gutt genuch nogelauschert. Well et ass net nëmme d'Stad Lëtzebuerg, et ass och Bartreng, et ass och Stroossen, et ass och Leideleng, et ass och Riedgen, ...

M. Fred Keup (ADR) | Jo, jo. Ech weess, jo.

Mme Lydie Polfer (DP) | ... et ass de ganze Findel an – dat hutt Der ugeschwat – et sinn all déi Leit, déi haut iwwer 120.000, ...

M. Fred Keup (ADR) | Jo.

Mme Lydie Polfer (DP) | ... déi an d'Stad schaffe kommen. Also et ass net nëmme ... Macht de Leit et, wannechgelift, net onnéideg ...

M. Fred Keup (ADR) | Genau. Et ass richtig, jo.

M. Fernand Etgen, Président | Merci fir déi Prezi-sioun. An dann huet d'Madamm Cecchetti d'Wuert.

Mme Myriam Cecchetti (déi Lénk) | Här President, als Alleréisch emol dem Rapporteur e grouse Merci fir säin exzellente schrëftlechen a mëndleche Rap-por.

Ech gi ganz kuerz just op dräi Punkten an. Deen éischte Punkt ass de Waasserbewirtschaftungsplang, aus deem ganz kloer ervirgeet, datt mer e ganz, ganz grouse Retard hunn, wat eis Kläranlagen ugeet. Am leschte Plang sollte 37 Kläranlage gebaut ginn, mir hunn et op siwe bruecht. Et sollten 61 Anlage moder-niséiert ginn, mir hunn et op sechs bruecht.

Also ech mengen, do musse mer nach e bësse Gas ginn. Well et muss ee sech virstellen: Et ass eng Popu-latioun esou grouss wéi ganz Diddeleng, déi net un eng Kläranlag ugeschloss ass. A 50 % vun de Kläran-lagen hunn och nach keng biologesch Phas. Also mir hunn do wierklech nach ganz, ganz grouss Retarden nozhuelen. An dat kascht alles och ganz, ganz vill Geld, wéi mer dat hei jo gesinn.

Zweetens muss een awer och soen, datt d'Kläranlagen och net all d'Stoffer kënne aus dem Waasser eraus-huelen an datt et ëmmer méi grouss an ëmmer méi komplex gëtt an datt een dofir awer wierklech muss oppassen, datt esou Rejeten direkt à la source eliminé-ert ginn. Dat heescht, datt se guer net bis an d'Waa-ser kommen. Dat heescht, do mussen och gesetzlech Basisen – dat kënne mir net aleng maachen – op EU-Niveau geschafe ginn, fir datt iwwerhaupt dee ganzen Dreck, soen ech elo mol, net an eng Kläranlag kënnt. Dat heescht, datt aneschtters, vill méi propper produ-zéiert gëtt.

An drëtters ass et awer effektiv och d'Fro – an déi ass och schonn hei vun zwee Virriedner gestallt ginn – vum Finanzement vun esou enger Kläinfrastruktur. Duerch de Prinzip vum der Käschtedeckung ris-kéiere mir jo elo, ëmmer méi héich Waasserpräisser ze kréien am Land. D'Gemengen an d'Gemengesyndi-kater mussen datt iwwert de Waasserpräis finanzéieren, well wou solle se soss d'Suen hierkréien? A mir wëssen awer och, datt vill Stéit mëttlerweil och scho Problemer hunn, d'Enner zesummenzekeréien. Dat heescht, fir eis ass d'Waasser e Grondrecht a misst eigentlech gestaffelt sinn: Wat ee méi brauch, wat ee soll méi bezuelen. Mee et misst awer e Grondrecht sinn, datt ee weinstens dat, wat ee wierklech brauch all Dag, awer kann hunn an dierf hunn. An dofir misst mer wierklech un aner Finanzéierungsmodel-ler denken, déi eebe méi sozial an ekologesch Iwwer-leeungen abezéien. Voilà.

Merci fir d'Nolauschteren.

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Cecchetti. A leschten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Marc Goergen.

M. Marc Goergen (Piraten) | Merci, Här President. Mir wäerten dat och haut matstëmme. Ech mengen, d'Madamm Polfer huet eis et un d'Häerz geluecht, an ech kann Iech jo näischt ofleenen. Et ass e super ...

Une voix | O!

(Interruptions)

M. Marc Goergen (Piraten) | Gären. Dat ass e super Projet. An dofir wäerte mir en och haut matstëmme. Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

Mme Lydie Polfer (DP) | Très bien! Merci!

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Här Goergen.

D'Regierung huet d'Wuert.

Mme Lydie Polfer (DP) | Merci.

M. Fernand Etgen, Président | D'Madamm Ëmwelt-ministesch Joëlle Welfring. Madamm Welfring, Dir hutt d'Wuert.

Prise de position du Gouvernement

Mme Joëlle Welfring, Ministre de l'Environnement, du Climat et du Développement durable | Merci, Här President. Voilà. Nach eng Kéier gudden Owend. Et geet haut an dësem Fall ëm ...

Une voix | Elo kënnt Der gläich Nuecht soen.

(Hilarité)

Mme Joëlle Welfring, Ministre de l'Environnement, du Climat et du Développement durable | Jo, jo. Ech hunn eng ganz laang Ried.

(Hilarité)

Nee, et ass gutt. Éléments de langage hunn ech hei, mee déi si kuerz. Voilà.

Generell Informatiounen wëll ech Iech ginn iwwert dëse Projet. An zwar geet et, wéi gesot, ëm d'Kläranlag zu

Beggen, eis gréisste Kläranlag am Land. An déi wäert duerch dësen Ausbau nach weesentlech méi grouss ginn, méi wéi duebel sou grouss. An déi geet vun 210.000 Awunnergläichwäerter op 450.000 Awunnergläichwäerter erop.

D'Stad Lëtzebuerg huet 128.000 Awunner, an déi ginn am Dag méi wéi verduebelt. Dat heescht, et ass wichtig, dass mer den Ausbau hei maachen. Mir wëssen, dass mer e staarke Bevëlkerungswuesstum hunn, a mir mussen an d'Zukunft kucken. Den Zoustand vun eise Gewässer ass elo scho gutt beschriwwen gi vu menge Virriedner, an ech denken, dass dat heiten e ganz wichtige Projet ass, genau wéi meng Virriedner och.

Wéi gesot, et geet net nëmmen ëm d'Ofwaasser vun der Stad Lëtzebuerg, mee och vun den Nopeschgemengen Bartreng, Stroossen, Leideleng, Deeler vu Sandweiler a vun der Uertschaft Riedgen.

Et ass och net den éischten Ausbau vun där Kläranlag. Dës Kläranlag ass 1920 gebaut ginn an ass duerno bis elo schonn zweemol vergréissert ginn. An et ass och elo schonn e Projet amgang. Dat heescht, dat wär elo den drëtten grousse Ausbau.

De Projet leeft bis 2028. An déi véiert Klärstuf, déi gëtt, laut der Projektsplanung, 2030 bäigebaut.

Duerch dat Finanzéierungsgesetz hei wäert de Staat een Deel vun de Käschten iwwerhuele fir d'Erhéijung vun den Awunnergläichwäerter a fir de Bau vun der véierter Klärstuf. Dat sinn déi zwee Elementer, déi ganz wichteg sinn, déi eis erlaben, eeben hei och eppes bäizeginn.

De Projet kascht am Ganzen 295 Milliounen Euro. An d'Finanzéierungsgesetz ass an Héicht vun 118 Milliounen Euro gestaffelt. Déi déckst Käschte gi vum Waasserfong gedroen.

Dës Moderniséierung ass eng ganz wichteg Moossnam, fir d'Qualitéit vun eise Gewässer ze verbesseren an och op e gudden ökologeschen Zoustand hinzeistere. D'Uelzecht muss geschützt ginn! An déi véiert Klärstuf, et ass scho gesot ginn, hëlleft, fir d'Eliminatioun vun de Mikroschadstoff méiglech ze maachen an och Ofbauprodukter vun de Medikamenter, Pestiziden an aner Schuedstoff ofzebauen.

D'Madamm Cecchetti huet ganz Recht: Et gëtt aner Weeër, fir och dote Zorte vu Polluanten ze reduzéieren. An awer hu mer duerch eis Liewensweis an och, mengen ech, den Alter vun der Bevëlkerung tatsächlech ëmmer méi Medikamenteréckstänn an eisen Ofwässer, wou mer net wirklech vill maache kënnen. Et ginn och aner Projekte probéiert wéi dezentral Virklärung, lokal bei Spideeler oder bei Altersheimer. Dat sinn och Iwwerleeungen, déi am Moment amgaange sinn.

Hei si mer elo bei engem groussem Anzuchsgebiet, wou wirklech och den néidegen Ausbau muss gemaach ginn.

Voilà. Et ass awer och net déi eenzeg Kläranlag, déi esou en Ausbau elo gesäit, an déi véiert Klärstuf muss och op anere grouss Kläranlage virgesi ginn. D'Waasserverwaltung huet zesumme mat Gemengen Etüde fir déi 13 gréisste Kläranlagen duerchgefouert, wou nämlech och esou eng Ausbaustuf da virgesinn ass.

Voilà! Eng aner Source vu Polluanten, déi awer och an d'Geld schléit, wa mer dat wëlle wirklech och

aus dem Wee raumen – an et ass definitiv néideg, ech ginn Iech do Recht, dass mer hei mussen weiderhi Gas ginn –, dat sinn d'Siidlungswaasserinfrastrukturen an d'Reeniwwerlafbecken. Soulaang mer nach op ville Plazen eng Mëschkanalisatioun hunn, ass dat en eeschte Problem. Grad no engem staarke Reen, virun deem laang dréche war, kënnt do wirklech e grouss Stouss op eis Gewässer zou, dee wirklech eeschtzehuelen ass. Dat heescht, mir mussen wirklech och Efforte maachen, fir Trennsysteme anzeféieren, wat och en deiert Unterfangen ass.

Voilà! D'Finanzéierung, ech hunn et gesot, muss och konform zum Waassergesetz sinn. Dat heescht, 50 % vun de Käschten. Am Fall vun der Kläranlag Begge sinn dat bal 96 Milliounen, op Basis vum ausgeschaffte Projet. Fir innovativ Technik kann de Waasserfong 75 % vun de Käschte ginn. An dësem Fall ass dat eeben eng Aktivkuel kombinéiert mat enger Ozoneierung. An d'ofir gëtt et dann 21 Milliounen Subsid.

D'Stad Lëtzebuerg hat schonn e separat Engagement vum Staat an Héicht vun 11 Milliounen Euro kritt. Dat heescht, dat leeft op e Subsid vun 106 Milliounen Euro eraus. A wann een dee mam aktuelle Bautendex héichrechent, da kënnt een op 118 Milliounen Euro. Dat ass also de Montant vun deem Projet de loi, ëm den et haut geet.

Voilà! D'Präsideiericht gouf schonn ugeschwat an och d'Problematik vun de spezifeschen héije Käschte vu méi klengen Kläranlagen vum Här Kaes. An en huet och ganz Recht domat. Dat ass definitiv och e Souci, deem mir eis bewosst sinn. Et gouf probéiert, deem entgéintzewierke mat der Neiberechnung vun de Forfaiten, woubäi probéiert ginn ass, de Präisevolutiounen an de leschte Jore Rechnung ze droen. An och ass bei méi klengen Kläranlagen, also bei ... Jo. Bei der Iwwerschaffung vun deem Forfait goufen och d'Ausbaugréisste respektéiert, fir där Problematik e bëssen entgéintzewierken.

Et ass mer kloer, dass dat e grousse Effort ass fir kleng Gemengen. An et ass och sécher, dass mer heiru wäerte weiderschaffen an eis iwwerleeën, wéi een eventuell mat Konzepter, wou mer probéieren, méi zentral Léisungen an och e besseren Equiliber zwëschen ganz weenege grousse, zentrale Kläranlagen an enger Multitud vu ganz klengen e gudde Mëttelwee ze fannen, fir do, ech denken, och nach e Präis pro Awunnergläichwäert, den traitéiert gëtt, ze kréien, dee verträglech ass.

Fir elo ze soen: „Mir setzen d'Tauxen an d'Luucht“, do si mer, wéi jo och scho gesot ginn ass, eeben och vun eisem Waassergesetz limitéiert, wou mer jo natierlech och en Deckungspräis mussen hei erbäifeieren, ...

(Interruption)

... e Käschte Deckungspräis mussen mer hei erbäifeieren. Dat heescht, mir sinn och hei limitéiert mat deene Moyenen, déi mer hunn.

Voilà! Ech mengen, et ass kloer, dass mer hei ... A wat ech nach wollt soen, ass och: Déi véiert Klärstuf, déi gëtt och net bei alle Kläranlagen verlaangt. Déi gëtt haaptsächlech eebe bei deene grousse an enger éischter Etapp verlaangt. Dat heescht, déi ganz deier Präisser wäerten och net onbedéngt op déi ganz kleng Gemengen do zoukommen.

Voilà. Ech mengen, ech kommen zum Schluss vun deem, wat ech haut wollt soen. Haut geet et

wirklech drëm, ee weidere Schrëtt ze maachen an eng Richtung vun engem gudden ökologeschen Zoustand vun eise Gewässer. An d'ofir géif ech Iech bidden, dësem Projet hei zouzestëmmen.

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Fernand Etgen, Président | Merci der Madamm Ëmweltministesch Joëlle Welfring. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

Mir kommen elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7973. Den Text steet am Document parlementaire 7973³.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 7973 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmen fänkt un. Mir kommen elo zu de Votes par procuration. De Vott ass ofgeschloss.

An de Projet de loi ass eestëmmeg mat 60 Jo-Stëmmen uegoholl.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Emile Eicher (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Félix Eischen, Paul Galles (par Mme Diane Adehm), Léon Gloden (par M. Jean-Marie Halsdorf), Jean-Marie Halsdorf, Mme Martine Hansen, MM. Max Hengel (par M. Félix Eischen), Aly Kaes, Marc Lies, Georges Mischo (par M. Gilles Roth), Mme Octavie Modert, M. Laurent Mosar (par Mme Octavie Modert), Mme Viviane Reding, MM. Gilles Roth, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler et Michel Wolter (par M. Marc Lies) ;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, MM. Frank Colabianchi, Fernand Etgen, Gusty Graas, Max Hahn, Mme Carole Hartmann, MM. Pim Knaff (par M. André Bauler), Claude Lamberty et Mme Lydie Polfer ;

Mme Simone Asselborn-Bintz, M. Dan Biancalana (par M. Yves Cruchten), Mmes Tess Burton (par Mme Simone Asselborn-Bintz), Francine Closener, MM. Yves Cruchten, Mars Di Bartolomeo (par Mme Cécile Hemmen), Mme Cécile Hemmen, M. Dan Kersch, Mme Lydia Mutsch et M. Carlo Weber ;

Mme Semiray Ahmedova (par Mme Josée Lorsché), M. François Benoy, Mmes Djuna Bernard, Stéphanie Empain, Chantal Gary (par Mme Djuna Bernard), M. Marc Hansen, Mme Josée Lorsché, M. Charles Margue et Mme Jessie Thill ;

MM. Jeff Engelen, Fernand Kartheiser, Fred Keup et Roy Reding (par M. Fernand Kartheiser) ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen ;

Mmes Myriam Cecchetti et Nathalie Oberweis.

Plusieurs voix | Al!

M. Fernand Etgen, Président | Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Domat si mer um Enn vun der Sitzung ukomm. Déi nächst Sitzung si fir den 28., 29. an 30. Juni virgesinn.

D'Sitzung ass opgehewen.

(La séance publique est levée à 21.34 heures.)